



รายงานการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

การพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์หนังสือเล่มเล็กของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

นางสาวไพลิน เกษทอง

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบ้านขามใหญ่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

แผนพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
โรงเรียนบ้านขามใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต ๑

๑. ผู้จัดทำนวัตกรรม

นางสาวไพลิน เกษทอง

๒. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้

การพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์หนังสือเล่มเล็กของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๓. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา ๒๕๖๘

๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

การสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนชิ้นใหม่

๕. ประเภทของนวัตกรรม

นวัตกรรมทางการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผล/ ความเป็นมา

จากการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการอ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง การคิดวิเคราะห์ ไม่มีทักษะการทำงาน และปัญหาการอ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง เพื่อแก้ปัญหานักเรียนในชั้นเรียน จึงได้ดำเนินการจัดทำหนังสือเล่ม เล็กเชิงคุณภาพ โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ได้ศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาบูรณาการกับ วิชาต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนรู้จัก คิดวิเคราะห์ มีทักษะการทำงาน มีความสามารถในการอ่าน การเขียน และสามารถจัดทำหนังสือเล่มเล็กได้อย่างมีคุณภาพ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ รู้จักตนเอง ครอบคลุม ชุมชน ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะหลายด้าน เช่น การวางแผน การเรียบเรียง การเขียน การวาดภาพ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม นำนิทานชาดกมา ดำเนินเรื่อง

กิจกรรมหนังสือเล่มเล็กสร้างเด็กอ่านเขียนจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นแนวทางของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยความสำเร็จของหนังสือเล่มเล็กคือ “การมีส่วนร่วมในบทเรียน ” ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ การเรียงร้อยภาษาในการแต่งเรื่อง โดยผ่านการลงมือปฏิบัติ กระบวนการศึกษาค้นคว้า และการสร้างความสามัคคีในกลุ่ม มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย สามารถบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สังคมศึกษาฯ ศิลปะ เพื่อถ่ายทอดออกมาเป็นตัวอักษร รูปภาพ ตัวละคร ในเนื้อเรื่องได้อย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดจินตนาการ ด้านความคิด ทั้งสอดแทรกข้อคิด คำคม คุณธรรมจริยธรรม เพื่อเตือนใจ และนำไปเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่สนใจได้ด้วย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งด้านการอ่านและการเขียนรวมทั้งเป็นการบูรณาการทักษะการคิดสร้างสรรค์ การวาดภาพ โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม การแต่งเรื่องโดยใช้กระบวนการทักษะทางการฝึกปฏิบัติ ส่งเสริมให้นักเรียนมีจินตนาการในการแต่งเรื่องสั้น และสอดแทรกข้อคิดเตือนใจเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๑. เพื่อให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ด้านการอ่าน เขียนเรื่องสั้น
๒. เพื่อให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะการวาดภาพและระบายสี
๓. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จินตนาการให้มากขึ้น

๘. กลุ่มเป้าหมาย

เป้าหมายเชิงปริมาณ

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑๒ คน

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๑. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑๒ คน มีความรับผิดชอบ มีความพอเพียงและมีจิตอาสา มีพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกเพิ่มมากขึ้นและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์

๙. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

สมชาย หอมยก.(2550 : 38) สรุปความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่อยู่ที่ผู้อ่านมีความสามารถหรือไม่ในด้านต่าง ๆ การอ่านช่วยพัฒนาความคิด และจิตใจ การอ่านมากจะทำให้รู้จักนำความรู้ ความคิด ประสบการณ์จากการอ่านมาพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี การอ่านเปรียบเสมือนสะพานเชื่อมความรู้ และความเข้าใจระหว่างมนุษย์ทุกชาติทุกภาษาความสำคัญของการอ่านมีดังนี้

1. การอ่านช่วยเพิ่มเติมความรู้ ความคิด และประสบการณ์ ทำให้มีความองงามทั้งสติปัญญา อารมณ์ เป็นการพัฒนาจิตใจได้เป็นอย่างดี
2. การอ่านช่วยส่งเสริมวิจารณ์ญาณในการรับสาร
3. สามารถติดตามความเคลื่อนไหว และการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ของสังคมโลกได้
4. ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด ได้รับความเพลิดเพลิน
5. ช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพ การอ่านมากทำให้มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล การที่เรา รู้จัก รับ ข้อคิดเห็นจากผู้อื่นจะทำให้เรา กลายเป็น ผู้ที่มีเสน่ห์ คนรอบ ๆ ข้างก็อยากอยู่ใกล้

สมพร แพงพิพัฒน์. (2547 : 124) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการอ่าน ดังนี้

1. อ่านเพื่อต้องการศึกษาหาความรู้
2. อ่านเพื่อค้นหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการ
3. อ่านเพื่อทดสอบความเข้าใจ
4. อ่านเพื่อแสดงความคิดเห็น

5. อ่านเพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำ
6. อ่านเพื่อความคิดสร้างสรรค์
7. อ่านเพื่อวิพากษ์วิจารณ์
8. อ่านเพื่อความบันเทิง
9. อ่านเพื่อพัฒนาอาชีพและสร้างสรรค์สังคม

จะเห็นได้ว่าการอ่านนั้นมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก ผู้อ่านสามารถอ่านเพื่อสืบค้นหาความรู้ได้ทั้งจากห้องสมุด โลกออนไลน์แต่ผู้อ่านต้องใช้วิจารณญาณในการอ่านอย่างมาก เพราะปัจจุบันข่าวสารหรือการสื่อสารประเภทต่าง ๆ มีทั้งข้อเท็จจริงและข้อความที่เสริมเติมแต่งโดยปราศจากข้อความจริงก็มี หนังสือเล่มเล็ก

กิจกรรมหนังสือเล่มเล็กสร้างเด็กอ่านเขียนจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกลยุทธ์ความสำเร็จของหนังสือเล่มเล็กคือ “การมีส่วนร่วมในบทเรียน (Active anticipation)” ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีมารยาทมีวินัย ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการอ่านคิด วิเคราะห์ และเขียน ใช้กระบวนการ จากเรื่องที่อ่านมาแยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากกระบวนการอ่าน โดยผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้า กระบวนการฝึกปฏิบัติ กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ กระบวนการทางภาษา กระบวนการประชาธิปไตย และกระบวนการเขียนสามารถนำทุกกลุ่มสาระมาบูรณาการ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ ทั้งด้านการอ่านและการเขียน รวมทั้งเป็นการบูรณาการทักษะการคิดสร้างสรรค์ การวาดภาพ การประดิษฐ์ภาพสามมิติ (pop-up) และการใช้สี โดยใช้กระบวนการอ่าน เลือกเรื่องที่ตนเองสนใจ ค้นคว้าความหมาย นำมาจัดทำหนังสือเล่มเล็ก ใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม การคิดวิเคราะห์ การแต่งเรื่อง โดยใช้กระบวนการทักษะทางภาษา การฝึกปฏิบัติกระบวนการสร้างความคิด ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความรู้ในเรื่องที่สนใจ สามารถนำไปสื่อสารได้อย่างถูกต้องรวมทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีจินตนาการ ในการแต่งเรื่องสั้น และสอดแทรกข้อคิด เตือนใจเพื่อประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันต่อไป

๑๐. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๑. การประชุมวางแผน แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ ๔ คน ครูอธิบายขั้นตอน พร้อมทั้งวิธีเขียนเค้าโครง และศึกษาตัวอย่างวางเค้าโครงเรื่อง สร้างตัวละคร กำหนดฉาก

๒. ลงมือเขียนร่างเค้าโครงเรื่องไว้ ตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดรายละเอียด ตั้งชื่อเรื่องตรวจหาข้อผิดพลาด เพื่อแก้ไขปรับปรุงจนพอใจและดีที่สุด

๓. นำกระดาษร้อยปอนด์ A ๔ มาพับครึ่ง เพื่อเตรียมเขียนเรื่องตามเค้าโครงเรื่องที่ร่างไว้
๔. เขียนเรื่องตามเค้าโครงเรื่อง วาดภาพประกอบ พร้อมระบายสีสวยงาม
๕. เขียนคำนำ สารบัญ จัดทำปกนอก ปกใน
๖. จัดเรียงลำดับหน้า ตรวจสอบผลงานปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อย
๗. การจัดทำรูปเล่ม เข้าปกแข็งให้สวยงามเรียบร้อย
๘. นำเสนอผลงานและประเมินผลเพื่อหาข้อแก้ไขปรับปรุง พัฒนา
๙. ส่งผลงานให้ครูประเมินผลอีกครั้ง

๑๑. โครงสร้างและองค์ประกอบสื่อการเรียนรู้ของนวัตกรรม

๑. ชื่อโครงการ
๒. แนวคิด / ทéma/ ความสำคัญ
๓. วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า
๔. สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า(ถ้ามี)
๕. ขั้นตอนการดำเนินงาน
๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ
๗. รายชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ
๘. อาจารย์ที่ปรึกษา
๙. ความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะของผู้อนุมัติโครงการ

๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ด้านการอ่าน เขียนเรื่องสั้น
๒. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะการวาดภาพและระบายสี
๓. นักเรียนสร้างสรรค์ชิ้นงานที่เกิดจากจินตนาการมาเป็นหนังสือเล่มเล็ก

๑๓. งบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

งบประมาณ 750 บาท

๑๔. การประเมินผล

๑. หนังสือเล่มเล็ก/ผลงานนักเรียน
๒. การสังเกตการทำงานเป็นกลุ่ม ความสามัคคี
๓. การสัมภาษณ์

ภาคผนวก

ภาพประกอบกิจกรรม









